

Összegzés

A kísérlet során bebizonyosodott, hogy a 3 alapanyag közül egyedül az abaka növény rostjából készített cellulóz mutat azonos, illetve jobb értékeket mechanikai tulajdonságokban, mint a gyapot cellulóz. Így egyedül ez a cellulóz jelenthet alternatív megoldást a biztonsági papírgyárak számára termékeik magasabb

elvárási szintjeinek teljesítésére, közel azonos beszerzési ár mellett.

Fontos szempont, hogy a gyapot cellulóz bizonyos százalékanak kiváltása a szilárdsági paraméterek javítása mellett, a biztonsági papírgyártás területén új védelmi elemként jelentkezne, hiszen a kevésbé elterjedt abaka cellulóz alkalmassága kimutatható, bizonyítva ezzel a termék eredetiségét.

Új irányokat vesz a bélyegkiadás

Jankelovics Péter

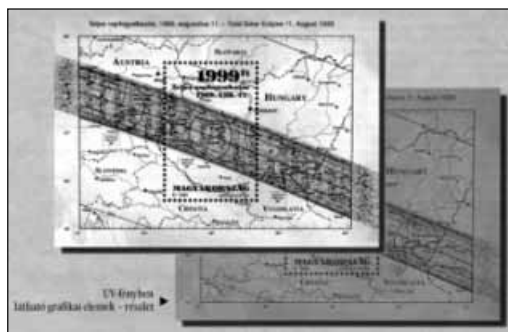
Jelentős technológiai újítások figyelhetőek meg napjaink hazai és külföldi bélyegkiadásában. Az új trendek már nemcsak a bélyegket megtervező grafikusművészeket állítják komoly feladat elé, hanem a kivitelezésben részt vevő papír-és nyomdaipari szakembereket is. A világ minden táján a kibocsátók egyre inkább törekednek valamilyen különlegességre, ritkaságra a megjelentetésére. Ma Magyarországon több olyan kuriózumnak számító bélyeg kapható, amelyek felveszik a versenyt a növekvő nemzetközi igényekkel. Alábbi írásomban négy ilyen hazai bélyeg szerelnék részletesen bemutatni.

A forgalmi bélyegek közül kiemelkedik a 2004-ben kibocsátott *Kis magyar sakk történet* elnevezésű ív. A magyar sakkozás története – a világ bélyegkiadásában is egyedi megoldással – mikroírással került alnyomatként egy sakk táblát imitáló 64 bélyegképes ívre. A Bottlik Iván által összeállított sakk történeti tanulmány bélyegképenként kb. 1600 karakter terjedelmű szakaszokban épp egy 64 oldalas könyvként mutatja be a hazai sakkozás ezer éves történetét. Az a8 mezőtől vízszintesen haladva a h1 mezőig, és összeolvasva a szöveget, a legkorábbi írásbeli és régészeti emlékektől egészen napjainkig tekinthető át a magyar sakkozás egy ezredévi időtartama. A mű magán foglalja e

sport tárgyi emlékeit, kiemelkedő személysegeit és fontos eseményeit. A bélyegívre, azaz a szimbolikus értelemben vett sakk táblára tekintve, az un. „magyar védelem” kiinduló állása látható. A megnyitás elnevezése onnan ered, hogy 1842-1845 között levelezési sakkmérkőzés folyt Pest és Párizs között, amelyen a magyarok győzedelmeskedtek mindkét játszámban.

Névérték: 50 Forint, összesen 3200 Forint
Tervező: Kara György

1999 augusztus 11-én (e sorok szerzőjének 20. születésnapján) *teljes napfogyatkozás* volt megfigyelhető hazánkból. E rendkívüli csillagászati jelenség egy adott földrajzi helyről csak ritkán látható, Magyarországon legutóbb 1842-ben volt megfigyelhető és leg-

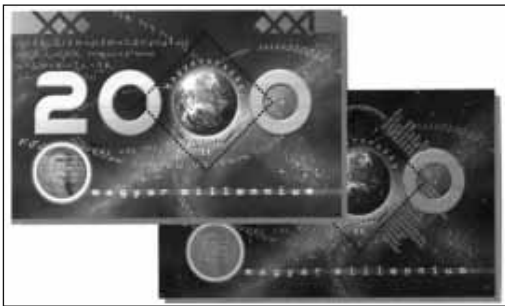
1. kép. Teljes napfogyatkozás

közelebb csak 2081-ben lesz megcsodálható. Az eseményhez kapcsolódóan kibocsátott blokk ofszet nyomtatással, diffrakációs fólianyomással készült. UV fényben a népi napábrázolás két motívuma látható váltakozva, egyegy motívum háromszor ismétlődik a blokk jobb felső, és bal alsó mezejében. Ugyancsak UV fényben láthatóak a bélyegpapír jelzőrostjai, valamint a blokk eredetileg piros sorszáma sárga színben fluoreszkál. (1. kép)

Névérték: 1999 Forint

Tervező: Vagyóczky Károly

Igazi filatéiai kedvencnek számít az évezred utolsó évében, 2000-ben kiadott, védett papírra nyomtatott, hologramos *Ezredforduló* elnevezésű bélyegblokk. (2. kép) Az alkotás – a hazai bélyeggyártásban első alkalommal használt – OEI színváltó festékkel, szitanyomtatással készült. A fő motívum az univerzum részeként ábrázolt 2000-es szám és benne a „kék bolygó”. A Földet ellipszis pályák övezik, melyek római számok és különféle számrendszerek alkalmazásával leírt évszámokból épülnek fel. A blokkot elmozdítva, annak felső részén, kékről zöld színre váltó mezőben – az ezredfordulót szimbolizálva – a „XX” illetve „XXI” római számok láthatóak. Az egyedi hologramon a holográfia felfedezéséért fizikai Nobel-díjjal kitüntetett Gábor Dénes (1900-1979) portréja látható. A blokkot 90°-kal elforgatva, a portré helyén a holografikus kép kialakulásának elméleti rajza jelenik meg. További

2. kép. Ezredforduló

érdekesség, hogy a hologram kizárólag a blokk kibocsátási példányszámával azonos mennyiségben készült. A blokkot UV fénybe helyezve, a fekete sorszám zöldes színben fluoreszkál, a bélyegkép perforációja mentén a „Jeles magyar matematikusok” felirat és 57 magyar matematikus neve olvasható.

Névérték: 2000 Forint

Tervező: Benedek Imre

A *Magyar Szent Koronát* ábrázoló bélyegblokkon szabad szemmel, illetve kizárólag UV fényben látható grafikai elemek egyaránt megtalálhatóak. Szabad szemmel a korona, háttérben egy térkép, továbbá egy felsorolás található azokról a helyekről, ahol a koronát valaha őrizték. Természetesen minden hely csak egyszer szerepel a listán. A blokk érdekessége, hogy a korona dombornyomással, valódi 23 karátos aranyfólia felhasználásával készült. A bélyegblokkot UV fénybe helyezve, Magyarország koronázott királyainak névsora tűnik elő. További különlegesség az a lézerperforáció, amely első alkalommal jelenik meg biztonsági elemként bélyegen. A blokkot a fény felé fordítva – hasonlóan a vízjelhez – a „POSTA” szó olvasható rajta.

Névérték: 2001 Forint

Tervező: Benedek Imre

A fentebb ismertetett műreemek a budapesti Bélyegmúzeum Titokszobájában megtekinthetők. Ezt a helységet a 2005-ös felújításkor rendezték be és csatolták a fő kiállító teremhez. Itt a bélyegek többszörös nagyításban, különböző megvilágításban és UV-fényben megcsodálhatóak. Rendkívül élvezetes az audio idegenvezetés is.

Források:

- Csegezi Tamásné: A postabélyeg reneszánsza. Posta című szaklap 2005/2
- Saját kutatómunka a Bélyegmúzeumban (Budapest Hársfa utca 47 IHM épület)